

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Solvitur alia objectio,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

frum consonum & conveniens sit constituto: Ergo prout sic distincta, perfectio est personæ con-
veniens, & consequenter admittenda erit in divina
perfectio relativa, à perfectione es-
sentiæ ratione distincta.

Respondeo distinguendo Majorem: Consistit
in convenientia, ut est in actu existentia, vel ut ex-
pressè ordinem ad illam, concedo Majorem: sine
aliâ expressione, nego Majorem, & sub eadem
distinctio Minoris, nego Consequentiam. So-
lutio patet ex supra dictis: ostendimus enim in-
veniri aliquid esse bonum & conveniens, in-
quantum est in actu existentia, vel dicit ordinem
ad illam. Unde cum relationes divinae, ratione
sua non dicant ordinem ad existentiam, sed solum
ratione essentia quam includunt, ratione sui non
dicunt perfectionem, sed solum ratione essentia.
Ratio autem cur divinae relationes, sub proprio
conceptu non exprimant ordinem ad existentiam
est alia quam §. 2. ultimo loco tradidimus: quia sci-
licet ratio esse relationis in referre consistit, unde
nil respicere potest, nisi ordinando ad terminu.

Ex hoc colliges notabile discrimen, quod inter
divinas relationes & attributa versatur. Sicut
etiam supra dicebamus, relationem creatam in
hoc ab aliis prædicamentis differre, quod alia
prædicamenta respiciunt subjectum, ratione sui,
in consistendo, & ponendo in eo aliquid, per
quod subjectum perficitur in se, & non in ordine
ad aliud: relatio verò non respicit subjectum ra-
tione sui, & sistendo in illo, sed ordinando illud
ad terminum, & ratione illius. Ita etiam divina
attributa respiciunt essentiam ratione sui, illam-
que perficiunt in se, & non in ordine ad aliud,
quod habeat rationem puri termini, & per con-
sequens ei addunt perfectionem aliquam virtuali-
ter & ratione distinctam: relationes verò ex pro-
pria ratione explicita, non respiciunt divinam es-
sentiam, sed terminum sibi correlatum, ac proin-
de divinae essentia non addunt aliquam perfectio-
nem virtualiter distinctam, sicut attributa, sed
tantum purum respectum, à perfectione vel im-
perfectione abstrahentem.

Dices: Relationes addunt essentia entitatem
virtualiter distinctam: Ergo & perfectionem.
Consequenter videtur manifesta, nam bonitas &
perfectio consequuntur ad entitatem.

Respondeo primò, Antecedens non esse cer-
tum, & negari à pluribus, qui existimant, quod
licet divinae relationes gaudeant realitate distin-
cta virtualiter à realitate essentia, non tamen enti-
tate: unde docent tres relationes posse quidem
dicere tres res, non tamen tres entitates. Sed quid-
quid sit de hoc, de quo dicimus disputatione se-
quenti dato Antecedente, nego Consequentiam.
Ad cuius probationem, distinguo Antecedens.
Bonitas & perfectio consequuntur rationem en-
tis, ut in actu existentem, concedo Antecedens.
Sub præcisa ratione entitatis, nego Antecedens.
Mathematica entia, prout subsunt abstractioni
& materia sensibili & singulari, sunt vera entia rea-
lia, tamen, quia abstrahunt ab ordine ad existen-
tiam, prout sic non sunt bona, ut docent nostri
Thomistæ in Metaphisica.

In talibus Subsistentia Verbi Divini, ut virtua-
liter ab essentia distincta, terminat naturam hu-
manam, & supplet vices subsistentia & persona-
litatis creatæ: Ergo ut sic dicit perfectionem. Con-
sequenter videtur bona: subsistentia enim Verbi
divini non potest suppleri vices subsistentia crea-
tæ, nisi eminenter omnem eius perfectionem

Tom. II.

A contineat: At eminentialis continentia perfectio-
nis, necessario præsupponit rationem perfectionis
formaliter: Ergo subsistentia Verbi Divini, ut
virtualiter ab essentia distincta, dicit perfectio-
nem formaliter.

Confirmatur: Personalitas Verbi Divini, prout
ratione distincta ab essentia, sanctificat immedia-
tè humanitatem Christi, in sententia satis fre-
quenti apud nostros Thomistas: At sanctitas ne-
cessariò perfectio est, cum debeat subjectum con-
stituere sanctificatum, & objectum congruum di-
vinæ dilectionis, quod non potest nisi à forma
perfecta præstari: Ergo prout distincta ab essentia
formaliter est perfectio.

B Ad instantiam, concessio Antecedente, distin-
guo Consequens: Ergo ut sic dicit perfectionem
relativam, virtualiter distinctam à perfectione
essentiæ, nego absolutam, & indistinctam à perfe-
ctione essentia, concedo. Solutio patet ex su-
pra dictis. Sicut enim personalitas Verbi Divini,
tametsi relativa sit, continet eminenter subsisten-
tiam creatam, quæ absoluta est, ex eo quod quam-
vis non explicet rationem absolutam, imbibit ta-
men illam: ita similiter, quamvis non explicet
perfectionem, quia illam implicat, potest perfe-
ctionem subsistentia creatæ eminenter contine-
re, & illius effectum præstare. Per quod patet res-
ponso ad probationem Consequentis: concessio
enim Majori, distinguenda est Minor: eminenti-
alis continentia perfectionis necessario præsup-
ponit perfectionem relativam, & ratione distin-
ctam à perfectione essentia, nego: absolutam, in-
distinctam à perfectione essentia, concedo. Et di-
stinguo Consequens dictione Minoris.

Ad confirmationem similiter distinguo Majorem:
Personalitas Verbi Divini, prout ratione di-
stincta ab essentia, sanctificat: ratione absoluta
perfectionis essentia quam essentialiter includit,
concedo Majorem: ratione illius quod explicat, &
essentiæ superaddit, nego Majorem. Licet enim
forma quæ sanctificat, in hac sententia, sit subsi-
stentia & relatio, ratio tamen sub qua sanctificat,
non est id quod explicat & superaddit essentia
(quod, ut supra dicebamus, est ratio puri respec-
tus, abstrahens à perfectione vel imperfectione)
sed est ipsa perfectio essentia quam implicat, &
transcendentaliter includit, hæc enim est totius
sanctitatis & perfectionis fons & origo.

§. IV.

Solvitur alia obiectio.

Obijcies sextò: Si in Deo esset unica subsi-
stentia, illa sine dubio ratione sui diceret perfe-
ctionem ab essentia distinctam, redderet enim
naturam: divinam ultimò completam & termi-
natam. At nulla est ratio assignabilis, cur ex
distinctio personarum in Deo, personalitas am-
ittat rationem perfectionis: Ergo divinae perso-
nalitates, seu relationes, ratione sui dicunt perfe-
ctionem, à natura distinctam.

Confirmatur: Personalitas creata dicit perfe-
ctionem, realiter modaliter à perfectione nature
distinctam: Ergo à fortiori personalitas divina
addit divinæ nature perfectionem, scilicet ratione
distinctam.

Ad objectionem, concessio Majori, nego Minorem.
Si enim unica daretur in Deo personalitas, tunc
personalitas vel esset ipsissima Dei essentia sine di-
stinctione virtuali, ut plures sentiunt de subsisten-
tia absoluta, quam Thomistæ agnoscunt in Deo

C c

secundum se considerato, & præintellecto personis: vel saltem tunc personalitas adderet aliquid absolutum ad essentialiam, & consequenter perfectionem ratione ab illa distinctam. Modo verò nihil addit absolutum, sed tantum purum respectum ad terminum correlatum, & ideò non addit perfectionem: nam perfectio, ut supra ostendimus, in sola ratione absoluta consistit. Et per hoc patet solutio ad confirmationem, & discrimen inter personalitatem creatam & divinam, prima enim per aliquid absolutum constituitur, altera verò consistit in solo respectu ad terminum correlatum.

194 Neque ex hoc inferas, personalitatem creatam esse perfectiorem divinam: licet enim licet sapientia creata afferat propriam existentiam, ac proinde aliquam actualitatem & perfectionem, quam sapientia divina non affert: nihilominus, quia hoc non provenit ex perfectione simpliciter, sed potius ex imperfectione sapientie creata, cui non repugnat ut unum per accidens cum essentia constituat, è contra verò, quòd sapientia increata non afferat propriam existentiam, oritur ex summa & infinita eius actualitate & perfectione, ratione cuius non potest unum per accidens cum divina natura constituere, non potest colligi sapientiam creatam esse in suo ordine perfectiorem increatam. Ita pariter, licet personalitas creata aliquam perfectionem, involutam imperfectionibus, afferat naturam quam terminat, divina verò nullam bonitatem aut perfectionem divinam essentialiter superaddat: quia tamen hoc provenit ex imperfectione naturæ creatæ, quæ cum finitæ & limitatæ sit perfectionis, potest per aliquid absolutum terminari, & reddi incommunicabilis, & ex summa divinæ naturæ perfectione, quæ cum sit infinite perfecta & fecunda, a tribus personis communicabilis; non potest per aliquid absolutum ultimo terminari ac reddi incommunicabilis, sed solum per relationes inter se oppositas, quæ (utpote puri respectus ad terminum seu correlativum) secundum rationem explicatam, nullam dicunt perfectionem: non rectè infertur, personalitatem creatam esse divinam perfectiorem. Maxime verò, quia licet divina personalitas, quatenus est purus respectus ad terminum & correlativum, nullam explicet perfectionem: implicite tamen continet infinitam perfectionem divinæ essentialitatis, quæ infinite perficitur, & per consequens quamlibet personalitatem creatam in infinitum excedit.

ARTICVLVS VI.

An divinæ relationes gaudeant existentia relatiuis, realiter inter se, & ab existentia essentialitatis, virtualiter, seu ratione distinctis.

195 SUppono tanquam certum & indubitatum in Theologia, dari in Deo, ut præintellectu relationibus seu personis, existentiam communem, absolutam, & essentialem. Patet hæc suppositio: Tum quia Deus est ipsum esse per essentialiam, iuxta illud Exodi, *Ego sum quis sum*: unde Hilarius lib. 2. de Trinit. *Non aliquid magis proprium Deo quam esse intelligitur*. Tum etiam, quia Deus, ut præintellectus relationibus personalibus, operatur intelligendo & volendo; operari autem supponit esse. Adde quòd Deus essentialiter est increatus, immutabilis, æternus, &

A ctus purissimus: ratio autem increati consilium in existere à se: immutabilitas verò & æternitas, vel sunt ipsum esse divinum, vel necessariò illud implicite consistens, ipsissimam existentiam designat. Ergo necessariò ponenda est in Deo, ut præintellecto relationibus & personis, existentia absoluta, essentialis, & communis Hoc præsupposito.

Inquirimus, an præter existentiam illam absolutam & communem, dentur in personis divinis tres relatiuæ & propriæ, realiter inter se, & virtualiter, seu ratione, ab existentia essentialitatis distinctæ? Affirmant Suarez lib. 3. de Trinitate capit. 5. Arrubal. disp. 104. cap. 3. & quidam alii Recentiores. Negant verò Thomistæ cum S. Doctoribus, locis statim referendis, quibus subscribunt Vazquez, Granada, & alii.

§. I.

Conclusio negativa statuitur, & auctoritate D. Thomæ probatur.

DICO igitur, non dari in Divinis tres existentias relatiuas: realiter inter se, & virtualiter ab existentia absoluta essentialitatis distinctas.

Hanc conclusionem ita clarè & expressè docet S. Thomas, ut de eius mente dubitare, sit veluti tenebras Soli offundere, ac in meridie cæcutire. Nam quest. 2. de potentia artic. 6. sic ait: *Non est concedendum, quòd aliquid absolutum in Divinis multiplicetur: sicut quidam dicunt quòd in Divinis est duplex esse, essentialitatis & personæ: unum enim esse in Divinis essentialitatis, nec persona est nisi per esse essentialitatis. Idem habet quest. 8. artic. 2. ad 11. & quest. 9. artic. 5. ad 19. & quest. de veritate artic. 5. ad 18. Item 3. parte quest. 7. artic. 2. ad 3. hæc scribit: *Quia persona divina est idem cum natura, in personis divinis non est aliud esse personæ, & aliud esse naturæ: & ideò tres personæ non habent nisi unum esse: haberent autem triplex esse, si in eis esset aliud esse personæ, & aliud esse naturæ. Quo nihil clarius & expressius dici potest.**

Præterea in primo dist. 33. quest. 1. artic. 1. ad 1. postquam distinguit inter esse, solum pro quidditate, & pro actu existendi, sic ait: *Et sic dicitur, quòd non oportet quòd esse essentialitatis divina sit aliud se habere, quia illud esse, in quo paternitas & essentialitatis ununtur, significatur ut esse quòd est aliud essentialitatis: Non autem ununtur in esse quòd significat definitio rei, quia alia est ratio paternitatis, qua ad aliud refertur, & alia ratio essentialitatis. Idem ferè repetit in solutione ad 2. Ex quibus rebus*

E hoc potest confici argumentum, ad præcludendam viam solite evasioni Adversariorum, quæ plura Divi Thomæ testimonia conantur eludere, dicendo illum solum negare in personis divinis multiplex esse essentialitatis, non verò multiplex esse existentiam. Hanc distinctionem inter existentiam paternitatis & essentialitatis negat D. Thomas, quam inter rationem paternitatis & rationem essentialitatis admittit: At inter rationem essentialitatis & paternitatis solum admittit distinctionem virtuales, ut fatentur Adversarii: Ergo inter utriusque existentiam distinctionem virtuales excludit, & consequenter divinas relationes existentias relatiuas, ab existentia essentialitatis ratione distinctas, non gaudere existentiam.

Confirmatur primò: D. Thomas ex eo probat existentiam relationum esse eandem cum existentia